Helo, fy enw i yw Natasha, 2308243 yw fy rhif myfyriwr. Heddiw, byddaf yn trafod manteision dwyieithrwydd ac amlieithrwydd, y Gymraeg fel iaith ychwanegol, datblygiad yr ymennydd, meddwl dargyfeiriol, a'r Cwricwlwm Cymreig.

Manteision dwyieithrwydd ac amlieithrwydd

Dywed Early Years Alliance (2014) fod dwyieithrwydd yn ymwneud â gallu person i fynegi ei hun mewn sawl iaith. Gallai cydweithio â rhieni wella gallu'r plant i ddatblygu iaith.

Awgryma Evans (2018) mae amlieithrwydd yw siarad a deall sawl iaith fel un o fanteision amlieithrwydd, mae dysgu iaith ychwanegol wedi bod yn gysylltiedig â llythrennedd gwell o'r iaith gyntaf.

Yn ôl Teaching English (2020) mae llawer o bobl yn ddwyieithog ac yn gallu siarad mwy nag un iaith mewn amgylchedd sy'n gynyddol fyd-eang. Mae dwyieithrwydd yn creu cyfleoedd i gyfathrebu â nifer fwy o bobl wrth gynnig mwy o opsiynau i ennill gwell incwm, gwell marciau academaidd sydd wedi bod yn gysylltiedig â phlant sy'n cyfathrebu â sawl iaith. Yn ogystal, mae ymchwil wedi dangos bod dwyieithrwydd fel arfer yn profi Alzheimer bum mlynedd yn ddiweddarach nag unieithog.

Gall dwyieithrwydd greu cyfleoedd ar gyfer cyfraddau llwyddiant uwch yn ystod dysgu, ar ben hynny, gan arwain at ganlyniadau gwell, yn ogystal â thaith haws gyda darganfod iaith. Mae siarad Cymraeg yn caniatáu i unigolion gael mynediad i ystod eang o ddiwylliant a hanes Cymreig wrth ddarparu unigolion â theimlad cryf o hunaniaeth a pherthyn, yn ogystal â'r gallu i bontio'n hyderus rhwng ieithoedd wrth hybu balchder a hunanhyder (Cyngor Sir Gâr, 2024).

Saesneg a Chymraeg fel Iaith Ychwanegol

Awgryma Llywodraeth Cymru (2014) mae cydnabod bod dysgu iaith a llythrennedd yn cyflwyno rhwystrau i ddysgwyr wrth ddysgu ieithoedd ychwanegol, oherwydd hyn, bydd angen cymorth wedi'i dargedu ychwanegol ar y dysgwyr i helpu i ddatblygu'r sgiliau llythrennedd angenrheidiol wrth ddefnyddio ieithoedd eraill am y tro cyntaf. Rhaid darparu cynnwys priodol i hyrwyddo'r datblygiad iaith dra hefyd yn addas yn seiliedig ar allu'r dysgwr.

Dywed Blynyddoedd Cynnar Cymru (2020) bod Llywodraeth Cymru wedi amlinellu gweledigaeth yn 2017 i wella gallu unigolion sy'n gallu siarad a defnyddio'r Gymraeg hyd at filiwn erbyn 2050, er bod hon yn dasg uchelgeisiol. Mae Blynyddoedd Cynnar Cymru (2020) yn teimlo ei bod yn bwysig ac yn ddymuniad gwerthfawr i sicrhau bod yr iaith yn parhau ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol.

Yn ôl Rhondda Cynon Taf (2023) bydd plant yn cael eu hymgolli yn y Gymraeg o'r eiliad maen nhw'n dechrau dysgu'r iaith. Gall yr athrawes fod yn hyblyg a gallent gynorthwyo plant yn Saesneg os oes angen. Fodd bynnag, Cymraeg yw iaith addysgu, felly bydd gofyn i fyfyrwyr gymryd dosbarthiadau Saesneg o flwyddyn tri, a defnyddio Saesneg ym mhob un o bynciau'r cwricwlwm.

Dywed Thomas a Webb-Davies (2017) Mae canlyniadau academaidd wedi dangos bod dwyieithrwydd yn ystod y blynyddoedd diwethaf wedi rhoi cyswllt clir i'r amser y mae plentyn yn ei dreulio yn gwrando, defnyddio'r iaith, tra hefyd yn rhoi'r gallu i'r plant gyrraedd yr elfennau cywir ar gyfer yr iaith.

Datblygiad yr ymennydd

Awgryma Talking is Teaching (dim dyddiad) mae newid rhwng dwy iaith neu fwy gwahanol yn gorfodi'r ymennydd i fod yn fwy egnïol a hyblyg. Gall manteision bod yn ddwyieithog yn ystod datblygiad gwybyddol gyflwyno cyfnod llai heriol o addysg neu amodau bywyd i unigolion trwy gryfhau galluoedd gwybyddol a'r gallu i godi ieithoedd newydd.

Dywed Ali (2023) fod y gallai dod i gysylltiad ag o leiaf dwy iaith yn ystod addysg wella argraff plant o ddatblygiad gwybyddol yn enwedig ym meysydd meddwl hyblyg, cof gweithredol, rheolaeth â ffocws. Gellir priodoli'r manteision hyn wrth reoli'r ddwy iaith a allai arwain at well hyblygrwydd gwybyddol.

Cred Young Scot (2022) fod ymchwil wedi dangos bod unigolion amlieithog yn ymarfer y rhan hon o'u hymennydd yn barhaus trwy werthuso'r iaith y maent yn ei siarad. Gallai canlyniad hyn gynnwys gwell cynhwysedd ar gyfer amlorchwyl a rhychwant sylw hirach.

Yn ôl Smith (2023) mae niwroplastigrwydd yn newid cysylltiadau y tu mewn i'r system nerfol sydd â gwahaniaeth sylweddol rhwng ymennydd uniaith a dwyieithog. Mae'r dechnoleg delweddu cyseiniant magnetig wedi dangos mwy o gyrff celloedd

niwronau a dendrit sy'n bresennol mewn ymennydd dwyieithog yn seiliedig ar fater llwyd dwysach o'i gymharu ag ymennydd unieithog. Gall siarad mwy nag un iaith fod yn amddiffyniad yn erbyn rhai clefydau niwroddirywiol oherwydd bod y cysylltiadau'n tyfu'n gryfach gydag amser (Smith, 2023).

Meddwl dargyfeiriol

Meddwl dargyfeiriol yw'r broses sy'n galluogi unigolion i gynhyrchu ystod eang o allbynnau mewn ffordd greadigol, gyda chyfyngiadau cymharol rydd. O ganlyniad i ymchwil a gynhaliwyd i archwilio'r berthynas rhwng dwyieithrwydd a meddwl dargyfeiriol, roedd awgrym bod plant a phobl ifanc dwyieithog yn perfformio ar lefel uwch o'i gymharu â phlant uniaith (Guilford, 1967, Hommel *et al.*, 2011 Zhao *et al.*, 2019 a ddyfynnir yn Zheng *et al.*, 2023).

Yn ôl Teks Academy (2023) a Booton *et al.* (2021) mae mwy o hyblygrwydd gwybyddol a meddwl dargyfeiriol yn bosibl pan fydd gan unigolion y gallu i newid rhwng sawl iaith a chyd-destun diwylliannol. Mae meddu ar eirfa fawr yn caniatáu i blant feddwl yn fwy rhydd a chreadigol, gan arwain at ddatblygu llawer o gysyniadau a syniadau newydd. Mae pobl ddwyieithog neu amlieithog yn fwy tebygol o fod â'r gallu i ddatrys problemau'n greadigol na rhywun sydd ond yn gymwys mewn un iaith. Ar ben hynny, mae llawer o blant ledled y byd yn caffael dwyieithrwydd, sydd wedi'i gysylltu ag amrywiol alluoedd ieithyddol a gwybyddol.

Cred Main (2023) fod damcaniaeth Chomsky sydd wedi nodi cyfyngiadau'r meddwl dynol. Mae arwyddion bod yr ymennydd yn ystod plentyndod cynnar yn ffurfio iaith benodol o'r enw gramadeg cyffredinol lle mae'r meddwl wedi'i raglennu ymlaen llaw i gynnig strwythur tebyg i bob iaith. Mae hyn yn caniatáu i blant ddysgu ar gyflymder uchel yn seiliedig ar strwythurau gramadegol cymhleth hyd yn oed yn absenoldeb addysgu clir neu ddiffyg amlygiad iaith. Mae gan y plant afael cynhenid ar ramadeg o'u genedigaeth, sy'n darparu sylfaen ar gyfer dysgu iaith.

Y Cyfnod Sylfaen a'r Cwricwlwm Cymreig

Yn ôl Gorrara *et al.* (2020) mae Cymru wedi atgyfnerthu'r gred bod y Gymraeg eu hangen ar gyfer teimlad person o hunaniaeth ddiwylliannol a pherthyn. Mae cwricwlwm newydd Cymru yn gyfle i ailystyried addysgu a gwerthuso ieithoedd

tramor cyfoes. Mae hyn yn creu cyfleoedd i ailfeddwl am gysyniad a chyflwyno dysgu iaith drwy gyfuno sawl iaith yn glwstwr dysgu unigol.

Awgryma Jones (2019) mae'r cwricwlwm yn canolbwyntio ar y Gymraeg drwy sicrhau ei bod yn cael ei dysgu ym mhob ysgol Gymraeg i ganfyddiad y Gymraeg gael ei ystyried fel yr iaith gyntaf, wrth ddarparu cyfleoedd ar gyfer dysgu ychwanegol. Mae gan y Cwricwlwm Cymreig ddau brif amcan, y cyntaf yw cynorthwyo myfyrwyr i werthfawrogi agweddau unigryw byw ac astudio yng Nghymru a'r ail yw cynorthwyo myfyrwyr i greu ymdeimlad personol o fod yn Gymro (Smith, 2015).

Mae'r cwricwlwm cyfnod sylfaen yn cynnig dull cyfannol drwy ddarparu cyfleoedd i gael ac amsugno'r Gymraeg drwy chwarae strwythuredig, wrth i'r plant symud drwy'r Cyfnod Sylfaen, bydd dealltwriaeth o'r Gymraeg yn datblygu , a siarad yr iaith yn raddol. Datblygu canllawiau clir i ymarferwyr ddefnyddio'r Gymraeg yn y Cyfnod Sylfaen i gyflwyno a darparu enghraifft o'r Gymraeg (National Day Nurseries Association Cymru, 2014).

Mae'r gweithgaredd yn creu cyfleoedd i'r plant ryngweithio a defnyddio brawddegau Cymraeg defnyddiol fel pwy ydych chi a pha liw. Mae hyn yn creu llwybr i'r plant ymgysylltu â'r athro gyda'r defnydd o frawddegau Cymraeg sylfaenol er mwyn magu hyder a dealltwriaeth o'r iaith i'w defnyddio'n fwy effeithiol, tra hefyd yn ystyried defnyddio ieithoedd eraill.

Dywed Children and Young People Commissioner Scotland (2024) mae erthygl 30 o gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar hawliau plant wedi nodi bod gan bobl ifanc yr hawl i gyfathrebu ag eraill gan ddefnyddio eu hiaith, eu diwylliant a'u crefydd. Ar ben hynny, dylai'r llywodraeth sicrhau bod y person ifanc yn gallu dysgu a deall y gwahaniaethau hyn.

I grynhoi

Fel pwynt olaf mae bod yn ddwyieithog yn cynnig nifer o fanteision, megis cyfathrebu gwell gydag unigolion o ddiwylliannau amrywiol, gwell perfformiad academaidd, ac oedi posibl cyn dechrau clefyd Alzheimer. Mae plant yn cael eu hymgolli yn y Gymraeg o gychwyn eu taith dysgu iaith. Mae amlieithrwydd yn hybu gweithgaredd a hyblygrwydd yr ymennydd, gan wirio cynorthwyo i ddeall cysyniadau mathemategol,

gwella swyddogaeth y cof, gwella ffocws, a galluoedd aml-dasg. Mae meddwl dargyfeiriol yn datblygu sgiliau datrys problemau creadigol, Mae'r cwricwlwm yn cynnig cyfleoedd i ddysgwyr siarad Cymraeg, gan gyfrannu at ymdeimlad o hunaniaeth ddiwylliannol a chynhwysiant.

Rhestr Gyfeiriadau / Reference List

Ali, A.M. (2023) 'The Effect of Bilingualism on Cognitive Development in Children Review Article', *Alustath Journal for Human and Social Sciences*, 62(4), pp. 387–404. doi.org/10.36473/ujhss.v62i4.2278

Blynyddoedd Cynnar Cymru. (2020) *Welsh Language Support.* Ar Gael o: https://www.earlyyears.wales/en/welsh-language-support. (Darllenwyd: 3 Mawrth 2024).

Booton, S.A., Hoicka, E., O'Grady, A.M., Chan, H.Y.N. & Murphy, V.A. (2021) 'Children's Divergent Thinking and Bilingualism', *Thinking Skills and Creativity*, 41. doi.org/10.1016/j.tsc.2021.100918

Children and Young People Commissioner Scotland. (2024) *UNCRC Simplified Articles.* Ar gael o: https://www.cypcs.org.uk/rights/uncrc/articles/article-30/#:~:text=Article%2030%20of%20the%20UNCRC,other%20people%20in%20that%20group. (Darllenwyd: 4 Ebrill 2024).

Cyngor Sir Gâr. (2024) *Advantages of being bilingual.* Ar gael o: https://www.carmarthenshire.gov.wales/home/council-services/education-schools/bilingual-education/advantages-of-being-bilingual/ (Darllenwyd: 3 Mawrth 2024).

Early Years Alliance. (2014) *Bilingualism in the early years.* Ar gael o: https://www.eyalliance.org.uk/sites/default/files/bilingualism_in_the_early_years_1.pdf (Darllenwyd: 3 Mawrth 2024).

Evans,M. (2018) *Advantages of Multilingualism: What is the impact on school learning?* Ar gael o: https://www.cambridge.org/sites/default/files/media/documents/Advantages-of-multilingualism.pdf (Darllenwyd: 2 Ebrill 2024).

Gorrara,C., Jenkins, L., Jepson, E. and Machin, L. T. (2020) 'Multilingual perspectives: preparing for language learning in the new curriculum for Wales', *The Curriculum Journal,* 31(2), pp. 244–257. DOI: 10.1002/curj.11

Jones, C. (2019) *Fit for the Future Education in Wales*. Ar gael o: https://www.futuregenerations.wales/wp-content/uploads/2019/10/2019-10-16-Fit-for-the-Future-Education-in-Wales-1-1.pdf (Darllenwyd: 15 Mawrth 2024).

Llywodraeth Cymru. (2014) *Curriculum for Wales: revised Areas of Learning and programmes of study.* Ar gael o: https://dera.ioe.ac.uk/id/eprint/21171/2/141016-revised-areas-of-learning-and-programmes-of-study_Redacted.pdf (Darllenwyd: 3 Mawrth 2024).

Main, P. (2023) *Chomsky's Theory.* Ar gael o: https://www.structural-learning.com/post/chomskys-theory#:~:text=Chomsky%20argues%20that%20language%20acquisition,reinforcement%20in%20shaping%20language%20development (Darllenwyd: 19 Mawrth 2024).

National Day Nurseries Association Cymru. (2014) *Welsh Language Development in the Foundation Phase.* Ar gael o: https://ndna.org.uk/wp-content/uploads/2022/07/FACT64-WALES-Welsh-Language-in-the-FOUNDATION-PHASE.pdf (Darllenwyd: 4 Ebrill 2024).

Rhondda Cynon Taf. (2023) *Begin the Bilingual Journey Choose Welsh Medium Education.* Ar gael o: https://www.rctcbc.gov.uk/EN/Council/WelshServices/Relateddocs/BeingBilingual.pdf (Darllenwyd: 14 Mawrth 2024).

Smith, K. (2015) Learning Welshness: Does the Curriculum Cymreig positively affect pupils' orientations to Wales and Welshness? *Education, Citizenship and Social Justice,* 10(3), 199-216. https://doi-org.ezproxy.uwtsd.ac.uk/10.1177/1746197915583939

Smith, M. (2023) *How bilingualism changes the brain.* Ar gael o: https://www.thebubble.org.uk/current-affairs/science-technology/how-bilingualism-changes-the-brain/ (Darllenwyd: 4 Ebrill 2024).

Talking is Teaching. (dim dyddiad) *Talk, Read and Sing Together Every Day!* Ar gael o: https://www2.ed.gov/documents/early-learning/talk-read-sing/bilingual-en.pdf (Darllenwyd: 3 Mawrth 2024).

Teaching English. (2020) *Benefits of being bilingual.* Ar gael o: https://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/Benefits%20of%20being%20bilingual%20lesson.pdf (Darllenwyd: 3 Mawrth 2024).

Teks Academy. (2023) *The Benefits of Being Bilingual*. Ar gael o: https://www.linkedin.com/pulse/benefits-being-bilingual-teks-academy. (Darllenwyd: 14 Mawrth 2024).

Thomas, E, a Webb-Davies, P. (2017) *Agweddau ar Ddwyieithrwydd.* Caerfyrddin: Coleg Cymraeg.

Young Scot. (2022) *Seven Benefits of Being Bilingual.* Ar gael o: https://young.scot/get-informed/seven-benefits-of-being-bilingual/ (Accessed: 12 Mawrth 2024).

Zheng. Y, Denervaud. S, Durrleman. S. (2023) 'Bilingualism and creativity across development: Evidence from divergent thinking and convergent thinking', *Frontiers in human neuroscience,* 16. doi:10.3389/fnhum.2022.1058803